

ΤΕΛΕΟΣ ΑΓΡΑΣ

σκουν, ότι ένα έθνος που μιλεί μιὰ γλώσσα, για ν' αποκτήση γλωσσικό δεσμό, χρειάζεται μιὰ άλλη γλώσσα, που δέν τή μιλεί.

Λοιπόν, σύμφωνα με αυτήν τήν αρχή, τα ξενόφωνα Έλληνόπαιδα της Μακεδονίας τήν καθαρεύουσα πρέπει να σπουδάζουν στο σχολείο, που δέν τή μιλεί ο δάσκαλος, για να μάθουν να μὴν τή μιλούν, κ' έτσι θ' αποκτήσουν τή συνείδηση τῆς εθνότητός τους, γιατί, αν μεταχειριστούν ως όργανο τῆς διδασκαλίας τή δημοτική, τότε θα μάθουν τή γλώσσα που μιλούν και οι έλληνόφωνοι αδελφοί τους, δηλαδή τή γλώσσα που μιλούν, με κάτι λέξεις εδω κ' εκεί διαφορετικές, όλοι οι Έλληνες, και επομένως τότε η γλωσσική ενότητα του Έλληνισμού δε θα κατορθωθεί.

Αυτή είναι η λογική που κυριαρχεί σήμερα, αυτή έχει τα σκήπτρα, και, αν τολμήσετε να τή χτυπήσετε, το λιγώτερο που έχετε να πηθετε είναι να σας πάρη κατά μέρος ένας φίλος σας, ειλικρινής βέβαια και έντιμος άνθρωπος, και να σας συμβουλέψη, και για το καλό το δικό σας και για το καλό του Έθνους, να καθήσετε φρόνιμα.

Υπάρχει όμως και μιὰ άλλη λογική, πιο απλή και πιο κρουσταλλένια, που λέει ότι, αν τήν καθαρεύουσα δέν τή μαθαίνει να τή μιλή το παιδί εκείνο που οι γονείς του μιλούν μιὰ γλώσσα ανακατωμένη και με καθαρεύουσα, πολύ λιγώτερο θα τή μάθη το παιδί που στο σπίτι του μιλεί βουλγαρικά, τουρκικά ή βλάχικα. Και τῆς απλής αυτής λογικής το συμπέρασμα, απλό κι αυτό, αλλά και θλιβερό στην απλότητά του, είναι ότι το ελληνικό έθνος, στον άγωνα τῆς υπεροχής εναντίον των αντιπάλων του, έχει ένα άνυπολόγιστο μειονέκτημα, τήν ψευτική γλώσσα του σχολείου, και ότι χρειάζεται όλη η θυμαστή του ένωτική δύναμη για να στέκεται ακόμη μπροστά τους δόλοθο και με όλη του τήν έπιβολή, χωρίς όμως και ν' αποδείξη αυτό, ότι δε θα εΐτανε άσυγκριτως εύκολότερος ο άγώνας αυτός, αν είχε τα πόδια του ελεύθερα απ' τα πέδιλα του προγονισμού.

ΕΛΙΣΑΙΟΣ ΓΙΑΝΙΔΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΤΟΥ ΙΔΑ : «Μαρτύρων και Ήρώων αίμα.»

Δρ. 2.

ΤΗΣ κ. ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ : «Από τον κόσμο του σαλονιού και οι δυο θάνατοι» Δρ. 3.

Πουλιούνται στα γραφεία του «Νουμά».

Τα νάτα σου άρματώθηκαν και ζώστηκες το θάρος...
'Αστροπελέκι μέσα σου ο πόθος σου ο κρυφός
Κι ε' έγραφε, παλλήκαρε, στο πανηγύρι ο Χάρος,
Τώρα η ζωή σου είν' όνειρο. Μά ο θάνατός σου φως.

Γύρω σου χασκογέλασαν μολέματα και σκύλοι,
Χίλια μαχαίρια σάμπηξαν, ο γιγαντά μου, οι νάνοι...
Κ' η μνήμη σου μάς γένηκε τριαντάφυλλο του 'Απρίλη
Και τῆς πνοῆς σου ο στεναγμός μάς γένηκε λιβάρι ..

Στόν τόπο που μαρτύρησες δε σ' έκλαψε δικός
Μά η γῆ η Μακεδονική οε δέχτηκε οα μάννα,
Κι ε' δε σηκώθη σίφοντας για τους όχτρούς κακός
Κάποιο άγέρακι φύσησεν από τήν 'Αλαμάνα.

('Ακρόπολη 15 του Θεριστή σελ. 1).

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΧΟΥΧΟΥΛΟ ΓΙΩΡΓΑΣ ΚΑΙ ΧΟΥΧΟΥΒΑ Ι Α

Στόν 'Αλ. Πάλλη

Τι κακότυχος ο άρχνος ο Γιώργος...! Τι τουγράφαν οι μοῖρες του...! 'Από τήν κοιλιά τῆς μάννας του όρφάνεψε...! Οι μοῖρες του τον κακόκριναν: — 'Ηλιου πρόσωπο και ξάστερη μέρη δε θα ιδῆ! Το ψωμί και το νερό, γαλαξίδι θα γένουνται στα σωτικά του...!

Τι άρζικιος! Σα να στέρεψε τή θάλασσα με τα ποτάμια, να γκρέμισε τα βουνά, να κάμε κάφαλα τους λόγκους, διαλύθηκαν τα λόγια τους, κι έστρεξαν ένα ένα ...!

Γεννήθη μέσα σε τρεις αδερφίς στην όρφάνεια, στη λύπη, και στη φτώχεια.

'Η Λουλούδα, που χήρεψε στο πρώτο ξάμνηο, δόξασε τήν Παναγιά που τῆς έδωκε άποκούμπι κι η τῆς λιγότεψε τις λύπες με τή χαρά που στείλει στο φτωχικό τῆς. Το βάφτησε και τουδωκε τόνομα του καλού τῆς. Πολλές φορές, κοντά το δειλινό, έβγαίνει με το παιδί τῆς στην άγκαλιά, εκεί στη ράχη του χωρισῶ, καθονταν σένα ριζιμιό λιθάρι, έβλεπε κατά το βασίλειμα του ήλιου και μοιρολογούσε :

— Γιώργο μου, γένε σόννεφο, ένα κομμάτι άντάρα, και έλα με τον άνεμο κι έλα με τον άνερα για ναίδης το ύτεράκι σου, πως χλβεται, πως κίαιει, με το παιδί σου στη μηδιά πήχει τα δέματά σου ...

Κάθε μέρα γονάτιζε στο κονοστάσι, και κάθε γιορτή έπεφτε στάγια και παρακαλούσε τήν Πανα-

για, τους Άγιους, να τῆς χαρίσουν το παιδί, να του δίνουν ζωή και φωτίση. Ξενόφωνα και ξενόγενεθε για να δίνη στο παιδί τῆς ψωμί. Δέν ξαναπαντρίφτη για να μὴν τὸ ρίξη σε χέρια μητρίου.

'Ο Γιώργος, άρχισε να προπατῆ και να μιλάη. 'Η Λουλούδα, έννοιωθε χαρά γι' αυτό, μα και λύπη άντάμα, γιατί δε ζούσε ο καλός τῆς να τὸ χαρῆ, να τὸ καμαρώση ...

'Ο Γιώργος άρχισε να νοιώθη και να ρωτῆ τή μάννα του για πολλά. Γιατί φορεῖ μαύρο μαντύλι, γιατί πηγαίνει στα μνήματα και κλαίει, γιατί δέν πᾶν κι αυτοί σε γάμους, σε χορούς, γιατί κλειόνται μέσα με τα λυχνάρια, κι άλλα πολλά. Και η μάννα άπαντούσε στο παιδί με χίλια δυο ψέμματα. 'Ακουε τ'άλλα παιδιά να φωνάζουν: πατέρα, και ζήλεβε. 'Ηθελε κι αυτός να φωνάξη, μα δέν έβλεπε τέτοιους στο φτωχικό τους.

Μιά μέρα, που στο Γιάννο και στο Λαμπρο, τους φίλους του, εκεί πώπαζαν στην αυλή τους σπιτάκια και τους φούρνους, ο πατέρας τους τα σίμωσε, κι αφού τους χαίλεψε, τους έδωκε κάτι φαγουλάτα, εκείνος ζήλεψε, άσκησε τα μικρά λιθαράκια, κι έτρεξε στη μάννα του, που ύφαινε στον άργαλιό, και τή ρώτησε μένα παραπόνο :

— Μάννα, δέν έχω για πατέρα σάν το Γιάννο και το Λαμπρο τῆς θειά Μήτρανας ;

'Εκείνη, παράτικε τή σάιττα και το χτένι τάργαλιού και παίρνει το παιδί τῆς στην άγκαλιά, το σφίγγει, το φιλεί, το βρέχει με δάκρυα, και με κομπιασμένη μιλιὰ, του εΐπε :

— 'Εχεις, παιδάκι μου, μα δέν είναι δώ, κάπου πάει! . . .

- Που, μάννα ;
- Στη χώρα, παιδάκι μου.
- Τι να κάμη ;
- Να σου φέρη ζαχαράτα κι άλλα πράματα...
- Πότε θ'έρη ;
- Τη Λαμπρή, παιδάκι μου.
- Με τα πόδια, μάννα ;
- 'Οχι... μίνα άλογο κόκκινο.
- Θάσφῆση .. ;
- 'Οχι, έρχεται στη στρατα.
- Θα πάμε να τον καρτερούμε, μάννα ;
- Ναί, παιδάκι μου ..
- Θ' χουμε κ' εμεις κόκκινα αυγά κι' άρνι τῆ Λαμπρή ;
- Ναί, παιδάκι μου, ναί ..

Σφοκλής να γιατρίψη τον ήρωα τον έρμο, το θέλησε η το στοχάστηκε με τή λογική τῆς καρδιάς που νοιώθει στην ποιήσή του, που νοιώθει και στα σπλάχνα τα ελληνικά, επειδή συχνά ο Έλληνας μοιάζει σα να γυρέθη τρόπο να μπουνε τα πράματα σε τάξη, να μη γίνη το κακό, το άδικο το κακό, να βρεθη κανένα μέσο του καλού. Ποιός ξέρει αν από τέτοια όρμη δε βαστάει ο θεός τῆς μηχανῆς, «ώσπερ από μηχανῆς θεός»; Ποιός ξέρει αν κι ο 'Αντρέας, που ζούσε βουτηγμένος στον ιδεόκοσμο των κλασσικών, δέν έβαλε τότε τίποτις παρόμοιο με το νοῦ του, δέν έλλισε καμιά μηχανή, δέν έλεγε με το περιεργο θάρρος που μέσα τῆς κρύφτει κάποια τύφλα μας αγαθή, πως θα σιζῆ και τοῦτο, άμα βοηθήση κι ο καιρός ;

'Ο φίλος του όμως ο Χαρικούρτης του ζήγησε πολύ πιο θετικά, όταν τῆμαθε, πως δε σφερνει νάφήση τήν άρρώστη κατά πως είναι, πως τα μικρόβια τα διαβλεμένα, φτάνει πέρασμα νάνταμώσουνε και περνούνε άμέσως, πως έφοκα μπορεί ένας χειρουργος να συρράψη διάφραγμα ξεσκισμένο, και να φροντίση δίχως πολλά χασομέρια. 'Ο 'Αντρέας τῆκουσε και δυσαρεστήθηκε νομίζω περισσότερο παρά που άνησούχησε. Να, λέει, και τα Παρίσια! Μόλις πά-

τησε και σου έρχονται τα κακά μαντάτα. Τι δέν πάνε και σφίζονται οι γιατροί, να σου χαλάσουνε το κέφι και να σου κόψουνε τον άέρα ; Θα του τή βασανίσουνε πάλι τήν καημένη του τήν Κατινούλα, για να καταλάβουνε τι έχει, ενώ έχει που λίγο λιγς καλητερέβει. Τάλλα, τα μικρά τῆς τα ντέρτια, δέν μπαίνουνε σε λογαριασμό. Κούραση ταξιδιού και κλιμάτου άλλαγή. Δέν 'ιδρωνε τάφτι του. 'Ωστόσο, κι από τήν άβριανή άκώμη, έγραψε του Χαρικούρτη, κάτι να ρωτήση, έγραψε τήν ίδια μέρα, εΐκοσι τρεις του Σταθρού, και του κ. 'Ρομπέρτη, που του τον εΐγε ο φίλος του συστημένο. Μα στο Παρίσι, όπου είναι τρακόσες χιλιάδες γιατροί, δύσκολο να βάλης ένα γιατρό στο χέρι. Δέν μπορείς να πάρης τον τυχαμένο πληροφορείσαι και τότες ίσια ίσια σου ξεγλιστρά, σα να το κάνη πίτηδες, ο ένας που θέλεις. 'Από τις εΐκοσι τρεις ως τις εΐκοσι έφτά, ούτε λεζούλα ο κ. 'Ρομπέρτης. Ξαναγράφει τις εΐκοσι έφτά, που πολύ παραξένα πόνεσε τάντερο τῆς Κατινούλας και φεβήθηκε ο 'Αντρέας μήπως σούσκωσε άξαφνα το νεφρί, όπως έτυχε τάχα τον περασμένο χειμώνα μιὰ φορά, και ζουλούσε τα όργανα τα παραπλήσια. Δέν άπάντησε ο κ. 'Ρομπέρτης. Βγάζει τελέγραφο τις εΐκοσι όχτώ. Οὔτε φωνή οὔ-

τε άκρόαση. Στέλνει το δούλο του. Τι έτρεχε ; 'Ο 'Ρομπέρτης εΐπε κάπου στις έπαρχίες και κανείς δέν άνοιξε τα γραμματα του 'Αντρέα. Τέλος του άποκρίθηκε πως θα γυρίση μόνο στις πέντε του 'Αη Δημήτρη. Μα ο πόνος εκείνος ξαναρχισε τις εΐκοσι έννια, πόνεσε καμτοσο και η φύσκα, τήν έννοιωθε μέσα τῆς σα σταυρωμένη τις τριαντα, πάλι ο ίδιος πόνος και 38' τήν πρώτη του 'Αη Δημήτρη, καλα καλα τῆ δειρτερη όμως, ζάλη άμα έσκυφτε κι άποσταμένη όλη τῆς, από τήν κορφή στα νύχια. Θυμήθηκε τότες ο 'Αντρέας πως γνώριζε σ' ένα νοσοκομείο, μακριά μακριά, έναν έσωτερικό προχωρημένο και που του εΐχε μεγάλη μπιστοσύνη. 'Αφου τήν πλάγιασε, τῆ νύχτα, για να μὴν καταλαθη και τῆ πώς σκοτώνεται ο Κύριος, πήγε γλήγορα γλήγορα ο 'Αντρέας να μιλή τουλαχιστο τῆ διέφτυση του έσωτερικού. Ίσως και να του συντύχη άνέθηκε, κατέθηκε σκαλες άνοιξε σφάλιξε πόρτες γύρισε, ξεγύρισε διαδρόμους. 'Αξιώθηκε πια να βρη σε μιὰ κάμαρα παραμερη και σκοτεινή έναν άλλο έσωτερικό, που εΐδηση δέν εΐχε για το φίλο του, επειδή έλειπε κι αυτός εδω και δυο μήνες! Τι να γίνη ; Πεμονή. Κουβαλήθηκε σπίτι, και ήσούχασε, η Κατινούλα κοιμότανε βαθιά, μπορεί και να σφερνη να μὴν ε-